

Europos regionų komiteto rezoliucija „Jungtinės Karalystės ketinimo išstoti iš Europos Sąjungos poveikis vietos ir regionų valdžios institucijoms“

(2017/C 272/03)

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS (RK),

— atsižvelgdamas į 2016 m. birželio 23 d. Jungtinėje Karalystėje įvykusio referendumo rezultatus,

1. primena, kad Europos Sąjunga (ES) yra didžiausias istorijoje politinis pasiekimas, užtikrinantis taiką, demokratiją ir piliečių gerovę, kad ji išlieka geriausia priemonė jos valstybėms narėms atremti naujus iššūkius ir kad jos vienybės stiprinimas bei jos interesų propagavimas turėtų būti mūsų prioritetas;
2. primena, kad Jungtinės Karalystės susitarimas dėl išstojimo privalo visiškai atitikti ES sutartis ir ES pagrindinių teisių chartiją, ir ragina likusias valstybes nares ir ES institucijas atsižvelgti į tai, kad Jungtinė Karalystė išstojimu iš Sąjungos turėtų būti pasinaudota kaip galimybe kurti teisingesnę, geresnę ir įtraukesnę Europos Sąjungą, grindžiamą daugiapakopio valdymo plėtojimu Europos, nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis;
3. atkreipia dėmesį į tai, kad ES turės dirbti kartu su Jungtinės Karalystės vyriausybe, decentralizuotomis administracijomis ir vietos valdžios institucijomis, kad atsižvelgiant į esamus sėkmingus pavyzdžius būtų nustatytos abipusiai naudingo bendradarbiavimo formos;
4. pabrėžia tai, kad regionų ir vietos valdžios institucijos gali teigiamai prisidėti prie siekiamo produktyvaus ir tvaraus būsimo Jungtinės Karalystės ir ES bendradarbiavimo ateityje;
5. kaip ES vietos ir regionų atstovų asamblėja, visa savo politine veikla ketina tam tikru mastu prisidėti prie derybų proceso ir spręsti klausimus dėl numatomų Jungtinės Karalystės išstojimo pasekmių; šiuo požiūriu aktyviau ves savo dialogą su vietos ir regionų valdžios institucijomis, kurios yra labiausiai susijusios su šiuo procesu, siekiant suteikti ES derybininkui išsamų besikeičiančios padėties vietos ir regionų lygmeniu įvertinimą;
6. ragina kuo skubiau pasiekti susitarimą dėl tvarkingo išstojimo principų, nes tai piliečiams, vietos ir regionų valdžios institucijoms ir įmonėms suteiktų tikrumo, kurio jie nusipelno, ir šiuo požiūriu būtų prielaida būsiniams ES ir Jungtinės Karalystės santykiams; vis dėlto atkreipia dėmesį į tai, kad ES sutarties 50 straipsnis netrukdo valstybei narei atsiimti pranešimą apie savo ketinimą išstoti, jeigu jos ketinimai yra tikri, o ne procedūrinė priemonė iš naujo pradėti dvejų metų laikotarpį, ir nėra derybinis manevras siekiant užsitikrinti nuolaidų;
7. pažymi, kad oficialus pranešimas, kad pradedama 50 straipsnyje numatyta procedūra ir dvejų metų laikotarpis, turi būti paskelbtas 2017 m. kovo 29 d.; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad sudėtingų derybų tiek dėl išstojimo iš ES, tiek dėl būsimo Jungtinės Karalystės santykių su Sąjunga rezultatams prieš įsigaliojimą turėtų būti tinkama forma demokratiškai pritarta;
8. laikosi nuomonės, kad būsimi ES ir Jungtinės Karalystės santykiai turėtų būti grindžiami teisių ir pareigų pusiausvyra, vienodomis sąlygomis ir veiksmingomis vykdymo užtikrinimo priemonėmis ir neturėtų padėti pagrindo bendrosios rinkos ir keturių judėjimo laisvių panaikinimui;
9. pabrėžia, kad joks ES susitarimas su ES nepriklausančia šalimi negali būti geresnis už narystę ES;
10. ragina šalis, kurios derėsis dėl susitarimo dėl išstojimo, pirmenybę teikti konkrečioms priemonėms, kurias taikant, remiantis abipusiškumo ir nediskriminavimo principais, būtų apsaugotos Jungtinėje Karalystėje gyvenančių ES piliečių ir Jungtinės Karalystės piliečių, kurie gyvena ir dirba kitose ES valstybėse narėse, įgytos teisės;
11. pabrėžia, kad privaloma rasti priimtina sprendimą dėl būsimo Jungtinės Karalystės ir ES santykių, siekiant užtikrinti, kad susitarimai dėl sienų netrukdytų socialiniams, ekonominiams, kultūriniais ir politiniams ryšiams;

12. pabrėžia, kad visoms Jungtinės Karalystės decentralizuotoms vyriausybėms ir vietos valdžios institucijoms turėtų ir toliau būti leidžiama dalyvauti teritorinio bendradarbiavimo programose po 2020 m.; atkreipia dėmesį į tai, kad šioje srityje naudinga priemonė gali būti Europos teritorinio bendradarbiavimo grupė (ETBG);

13. mano, kad ypatingą dėmesį reikia skirti vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimui Airijos jūros, Lamanšo sąsiaurio ir Šiaurės jūros regionuose;

14. pageidauja, kad būtų rastas praktinis sprendimas, kuriuo būtų pripažįstamos unikalios sausumos sienos tarp Airijos ir Šiaurės Airijos aplinkybės; pabrėžia, kad jau daugiau nei 25 metus ES atlieka labai svarbų vaidmenį pasienio bendradarbiavimo srityje, įskaitant Airijos ir Šiaurės Airijos vietos valdžios institucijų bendradarbiavimą, ypač įgyvendinant INTERREG ir PEACE programas; ragina Šiaurės Airijos asamblėją ir vietos valdžios institucijas abipus sienos tęsti darbą siekiant užtikrinti taiką ir klestėjimą;

15. tikisi, kad Andalūzijos regionas, ypač Kampo de Gibraltaro apskrities darbuotojai, nenukentėtų dėl Jungtinės Karalystės pasitraukimo iš Europos Sąjungos, turint omenyje labai tamprius socialinės ir ekonominės tarpusavio priklausomybės ryšius šioje teritorijoje;

16. tikisi, kad visi teisiniai įsipareigojimai, kuriuos Jungtinė Karalystė prisiėmė kaip valstybė narė, bus įtraukti į vieną bendrą mokėjimą, kuris bus apskaičiuotas remiantis oficialiomis ES finansinėmis ataskaitomis ir dėl kurio bus susitarta susitarime dėl išstojimo; tokiomis aplinkybėmis ragina kiekvienoje ES politikos srityje įvertinti Jungtinės Karalystės išstojimo biudžetinį poveikį likusių valstybių narių regionams ir savivaldybėms;

17. pažymi, kad kitos daugiametės finansinės programos laikotarpiu Jungtinės Karalystės išstojimas padarys poveikį ES biudžetui, todėl siūlo pasinaudoti šiuo biudžeto pasikeitimu kaip galimybe nuodugniai reformuoti ES biudžetą, atsižvelgiant į vietos ir regionų valdžios institucijų poreikius;

18. pabrėžia, kad Jungtinės Karalystės pasitraukimo iš ES padariniai sanglaudos politikai priklausys nuo to, kada įsigalios Jungtinės Karalystės išstojimas ir kokio pobūdžio bus būsimi santykiai su Jungtine Karalyste, visų pirma galimų regionų kategorijų pokyčių požiūriu; reikėtų vengti, kad sumažėjęs ES vidutinis BVP vienam gyventojui nepakenktų tam tikriems regionams, vien todėl, kad jų BVP vienam gyventojui dirbtinai padidėtų, palyginti su Europos vidurkiu;

19. pabrėžia, kad ES 27 turėtų atidžiai stebėti Didžiojo panaikinimo įstatymo (angl. *Great Repeal Bill*) rengimo procesą, nes ES teisės aktų atskyrimo nuo Jungtinės Karalystės įstatymų klausimas yra susijęs ir su daugiapakopiu valdymu, ir su teisingų taisyklių standartų ir konkurencijos srityje išsaugojimu;

20. pabrėžia, kad Europos jūrų ir žuvininkystės politika bus viena iš ES politikos sričių, kurioms Jungtinės Karalystės išstojimas padarys didžiausią poveikį, ir kad ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas galimiems susitarimams, kuriais siekiama sušvelninti padarinius visiems atitinkamiems regionams ir savivaldybėms; prašo rengiant visas priemones atsižvelgti į istorines gretimų uostų, šalių ir regionų žvejybos teises ir užtikrinti saugumą vietos žuvininkystės sektoriui, kuris yra pakrančių bendruomenių gyvavimo pagrindas;

21. yra susirūpinęs dėl to, kad bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) finansavimo sumažinimas gali turėti neigiamo poveikio ūkininkams ir kaimo vietovėms visoje ES, galimai įskaitant ir biologinės įvairovės apsaugą; atkreipia dėmesį į tai, kad Jungtinės Karalystės pasitraukimas gali turėti didelį poveikį žemės ūkiui ir maisto produktų gamybai, taigi – vietos bendruomenėms, visų pirma Airijos saloje, ir pageidauja, kad šie klausimai būtų tinkamai sprendžiami derybose;

22. ragina susitarimo dėl išstojimo šalis apsvaistyti galimybę nustatyti laikinas priemones, siekiant kuo mažiau sutrikdyti dabartinius ilgalaikius mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTTP) projektus ir atitinkamai vietos ekonomiką;

23. atkreipia dėmesį į tai, kad turėtų būti paaiškinta, ar dabartiniai Jungtinės Karalystės energetikos projektai, ypač tie, kuriuos pradėjo vietos ir regionų valdžios institucijos arba kurie yra joms skirti ir kuriais siekiama mažinti išmetamą CO₂ kiekį ir užtikrinti tvarų energijos tiekimą, ir toliau galės būti finansuojami EITP, ESIF ir EIB lėšomis, ir kokių pereinamojo laikotarpio priemonių reikės imtis dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES;

24. ragina susitarimo dėl išstojimo šalis apsvarstyti galimą Jungtinės Karalystės pasitraukimo poveikį ES jaunimo ir švietimo programoms ir MTTP programoms ir siūlo joms rasti tinkamus sprendimus, taikant vadinamąjį „šalių partnerių“ metodą, leidžiantį įtraukti ES nepriklausančias šalis pagal dvišalius susitarimus su ES; šiuo atžvilgiu ragina šalis sudaryti palankias sąlygas Jungtinės Karalystės vietos ir regionų valdžios institucijoms ir decentralizuotoms vyriausybėms ateityje dalyvauti ES programose, įskaitant mokslinių tyrimų, konkurencingumo ir inovacijų, kultūros, mokymosi visą gyvenimą, jaunimo, e. valdžios, viešojo sektoriaus reformos sritis, panašiomis sąlygomis, kaip šiuo metu jose dalyvauja tokios šalys, kaip, pavyzdžiui, Norvegija arba Islandija; primena, kad studentų mainai (pagal programą „Erasmus“ ar kitais būdais) yra viena iš sėkmingiausių Europos integracijos sričių ir ji davė itin didelės naudos tiek ES, tiek Jungtinės Karalystės universitetams. Todėl būsimame susitarime reikėtų siekti išsaugoti aktyvų Jungtinės Karalystės universitetų vaidmenį šioje srityje, kuri taip pat yra labai naudinga vietos ir regionų ekonomikai;

25. nurodo, kad ES vietos ir regionų valdžios institucijoms yra svarbu numatyti nuolatinį ir struktūruotą bendradarbiavimą su Jungtinės Karalystės subnacionalinio lygmens valdžios institucijomis po Jungtinės Karalystės išstojimo; šiuo požiūriu pažymi, kad RK gali geriausiai parengti ir įgyvendinti institucinius mechanizmus, skatinančius reguliariai konsultuotis ir bendradarbiauti su Jungtinės Karalystės vietos valdžios institucijomis ir decentralizuotais parlamentais ir asamblėjomis; be to, pabrėžia, kad reikia toliau plėtoti partnerystę su Europos Tarybos kongresu ir atitinkamais vietos ir regionų valdžios institucijų tinklais, kuriuose ir toliau bus atstovaujama Jungtinės Karalystės vietos valdžios institucijoms;

26. primena, kad, nors RK derybose neatlieka jokio oficialaus vaidmens, akivaizdu, kad kai kurie iš jo narių – pagal savo šalies teisinę sistemą – turės galimybę priimti oficialią poziciją bent jau dėl priemonių, susijusių su būsima Jungtinės Karalystės ir ES santykiais, įskaitant prekybą;

27. paveda savo pirmininkui šią rezoliuciją perduoti Europos Komisijos vyriausiajam derybininkui, Europos Parlamento ir Europos Vadovų Tarybos „Brexit“ koordinatoriams, Jungtinės Karalystės vyriausybei, Jungtinės Karalystės decentralizuotų administracinių vienetų asamblėjomis bei vyriausybėms ir vietos valdžios institucijoms, taip pat ES Tarybai pirmininkaujančiai Maltai.

Briuselis, 2017 m. kovo 24 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA
